

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

64. (68.) ÉVFOLYAM

1998. OKTÓBER

No.5 (312), Vol. 64, October 1998, USPS 178-560

5. SZÁM

AZ IGAZSÁG IRÁNTI ENGEDELMESSÉG

Olvasd: 1Péter 1:22-25.

Sir William Golding, Nobel-díjas angol regényíró végrendeletében egy szót kért sírfeliratul: "Kerestem". Mennyi mindenre enged következtetni ez az egy szó! Benne rejlik írói életprogramja, keresni az összefüggéseket emberek, történelem, s társadalom között. Kereső lelkük sajátjaként bizonyára vágyott szeretet, megértés, társ után, és talán ott van ebben a végrendeletben a csalódás árnyéka is. "Kerestem", igen, kerestem, de nem találtam. Kerestem egy életen át, de hiába.

Péter apostol ezzel szemben azt hangsúlyozza: Találtam! Sőt azt írja a gyülekezetnek, hogy mindnyájunk számára nyitva a lehetőség rátalálni a megújulás csodájára körülöttünk és bennünk.

A megújulás csodájáról az ősz képét idézve beszél az apostol: "Minden test olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a mező virága: megszárad a fű és virága elhull, de az Úr beszéde megmarad örökké." A kép mögött nem a reménytelen múlt, a természet kérlelhetetlen vastörvénye hangsúlyos, bár az ézsaiási próféciából idézett mondatok rokonságot mutatnak az őszövetségi prédikátor borúlato következtetésével: "Minden hiábavalóság!" Éppen ellenkezőleg, a fűfönnyasztó napsugaras ősz termést érlelő időszak, a betakarítás, a szüret, a gyümölcszedés ideje. Évről-évre megismétlődhetik körülöttünk a természetben a megújulás csodája, hiszen minden ősz új tavaszt is ígér.

Október 31-én ünnepeljük a reformáció emléknapiját. Az egyház történetében sokak keresése, munkája nyomán bontakozhatott ki az a megújulás, amelyik Isten igéjének, az Úr beszédének romolhatatlan magjából nőtt nagygyá. Luther, Kálvin, s mások emlékeit úgy őrizzük, mint Isten igéje szolgálainak emlékét. "Ez pedig — az Úr beszéde — az a beszéd, amelyet hirdettek néktek".

A felvilágosodás filozófiájának hatására hosszú ideig úgy gondolkodtak sokan, hogy az emberi fejlődés, a tudományok, a jövő lehetőségei határtalanok. Különösen a XIX.

században vált ez a nézet uralkodóvá. Századunkban a világháború keserű tapasztalatai és legújabbban a környezetünk védelme, a környezetszennyeződés ellen folytatott harc nehézségei megtanítottak arra, hogy vannak korlátok az emberi fejlődés előtt. A legnagyobb nehézségek azonban nem kívülről, a természetből, az adottságok, a természeti kincsek vagy lehetőségek korlátozottságából adódnak, hanem belülről, az emberből magából.

Bizonyára nem döntet nyitott kaput az apostol, amikor azt írja: "Tisztítsátok meg lelketeget az igazság iránti engedelmességgel képmutatás nélküli testvérszeretetre, egymást kitartóan, szívből szeressétek.

A megújulás belső, bennünk végbemenő csodájáról van itt szó. Isten igéje nemcsak az egyház reformációját, megújulását akarja munkálni, hanem gondolkodásunk, életvitelünk átalakítását is. A természettől önmagunk körül forgó gondolkodás forduljon oda a másik, az embertárs, a szükségben levő, a rászoruló felé; képmutatás nélküli testvérszeretetre, igazság iránti engedelmesség a kívánalom.

Hányan fogalmazták már meg a múltban és kérdezik ma is, keresem, keresem egy életen át az igazságot, a szeretetet, de nem találtam, helyettük elem állított akadályokba ütköztem és rosszindulat vett körül. Mások viszont arról tudnak beszámolni, hogy már gyermekkorban, a családban, később pedig barátok, ismerősök, házastársak viszonyában újra és újra rátaláltak arra a szeretetre, megértésre, amelyik nélkül nem élet az élet.

Az volna ennek a magyarázata, hogy alapvetően derülato vagy borúlato embereként beburkolódunk a magunk egyénisége adottságaiba és ezektől nem tudunk megszabadulni? Úgy lenne ez igaz, hogy a régi kép szerint vannak, akik mindig csak úgy néznek a félig telt pohárra, mint amelyik "már csak félig van", vagy a másik nézőpontból tekintve "Még mindig megvan a fele"? Vagy talán egyszerűen azt mondhatjuk, hogy vannak szerencsés és szerencsétlen sorsú emberek? Sokszor bizony, valljuk be, megkísért

a dolog ilyen leegyszerűsített magyarázata is.

Még egy másik oldalról is megvizsgálhatjuk a kérdést, ha arra gondolunk, ilyenkor, október végén és november elején hagyományosan ezrek és ezrek járnak a temetőket. Emlékezés, összetartozás, gyász, s fájdalom kavarg bennünk, amikor megállunk egy-egy sír előtt és odahelyezzük a virágot, meggyújtjuk a mécsest. Az apostoli szóra emlékezve kérdezhetjük, hogy ez volna a végső szó, hogy "minden test olyan mint fű, és minden dicsősége, mint a mező virága"?

Az apostoli tanúságtétel "élő és marandó" igéről beszél, és ez jelenti az egyház évszázadai alatt az igehirdetés folyamatoságát, újjáéledését, tradícióját. Az igének viszont életre lehet kelnie és életet lehet formálnia nemcsak a múlt és a jövő vonalán, hanem a mai élet, a jelen összefüggéseiben is. Mít ér a Biblia, a reformáció, ha abból nem lesz megújulás, békesség és megbocsátás, becsületes munka, igazmondás, és "képmutatás nélküli testvérszeretet"? Evangélikus egyházunktól joggal kérhetik számon az elnevezésből következően az evangélium gyümölcseit a társadalom oldaláról. Egy-egy keresztyéntől pedig környezete elvárhatja az erkölcsiséget, amelyik "az igazság iránti engedelmesség".

Az őszi képben maradván nem szabad "leragadnunk" a hiábavalóság hangoztatásánál: "... megszárad a fű és virága elhull ...", hiszen előbb virágozott, élt, feladata volt, helyet kapott a természet egészében és összefüggésben meghatározott ideig. Isten igéje hangsúlyozza, hogy nem hiábavaló a szeretet, az igazság iránti engedelmesség, szabad "kivirágoznia" bennünk és körülöttünk mindannak, ami jó és igaz. Minden élet mögött ott van az áldozati elem, élet mindig áldozatból születik és tartatik meg. Az ige sem egyszerűen Péter vagy az egyház szava, hanem "az Úr beszéde", azaz azé a Jézus Krisztusé, Aki eljött, hogy meghaljon értünk.

Amikor kerestünk, kutatunk, s vágyunk valami marandó és igaz után, vagy úgy érez-

zük a költő szavaival, hogy "valami nagy-nagy tüzet kéne rakni, hogy melegednének az emberek", akkor az lehet az élményünk, mint Péter apostol. Isten elénk jön, megtette az első lépést. A kereső emberek elmondhatják, megtaláltam, mert az Úr beszéde hirdettetik nekünk.

Az emlékezés, a fájdalom, a gyász, a részvét lépésein túl tegyünk meg még egy lépést, a hálaadás lépését. Nézzünk körül emlékeinkben és köszönjük meg anyánk és apánk és nagyszüleink szeretetét és példaadását, mert megtanítottak imádkozni. Köszönjük meg tanítóinkat, lelkipásztorainkat, a reformátorokat, az apostolokat, az előttünk járókat. Sokszor kell bizonyos történeti távlat ahhoz, hogy igazán értékelni tudjuk, hogyan tanítottak minket az igazság iránti engedelmessegre. A régi történet szerint a gyermeki ragaszkodás vallomása ez: "Apám mindent tud." Majd jön az ifjúi lázadás, a dackorszak gőgje: "Apám semmit sem tud!" Később és esetleg keserű tapasztalatok után tudja elmondani az ember: "Apámnak mégis igaz a volt!"

A Nobel-díjas angol író sírfelirata ez volt: "Kerestem". Nekünk, mai emlékező embereknek vajjon melyik sírfelirat illenék oda a fejfánkra? Boldog, aki nemcsak keres, hanem talál is! Az Úr beszéde azért hirdettetik, hogy megismétlődjék bennünk és körülöttünk a csoda: új élet, igazság, szeretet teremjen szívben, családban, országban, világban.

D. dr. Harmati Béla ev. püspök (Budapest). In: "Keresztmetszet".

A.M.E.K. TAGSÁG

"Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tagságát olyan ... magánszemélyek alkotják, akik a Konferencia hitvallási alapjait egyetértően és a Konferenciában való tagságukat igénylik."

Egyelőre csak lassan bővül az AMEK tagsága. Szívesen hívjuk hittestvéreinket, hogy a Konferenciában tagságot vállaljanak: így tölti be ez a szervezet rendeltetését, mint az északamerikai magyar evangélikusok szórványközössége. Az évi tagsági díj \$20 (US vagy kanadai), mely magában foglalja az *Erős Vár*-ra való előfizetést is. Csekket "tagság" vagy "membership" megjelöléssel a lap nevére és címére szíveskedjenek küldeni. Aki megújítja előfizetését 1999-re, gondolja meg, hogy nem lenne-e AMEK taggá. Aki pedig már előfizetett 1999-re és AMEK tag kíván lenni, szíveskedjék pótlólag beküldeni US\$14-t vagy CA\$10-t tagsága érvényesítésére.

Emlékeztetjük az AMEK tagokat, akiknek 1998-cal lejár a tagságuk, hogy azt megújítani szíveskedjenek. A lap címszalagján a törzsszám utáni "M" betű jelzi az AMEK tagokat. ☐

MEGPRÓBÁLTATÁS-E A SZOLGÁLAT?

Az egyik magyarországi gazdasági és politikai heti magazinban beszélgetést olvastam egyik evangélikus lelkészünkkel, aki országgyűlési képviselőként a Parlament padsoraiban is helyet foglal. Meghökkenítő volt többek között a beszélgetésnek az a része, amelyben vidéki szolgálatáról úgy nyilatkozott a képviselő-lelkész, mintha az számára komoly megpróbáltatást jelentett volna. Idézem az ominózus mondatokat:

"Ott kellett hagynom a családomat, mentem a hideg, általam soha nem látott bányatelepre. Később meg Sajókázán kellett járnom."

A megpróbáltatások — így a cikk folytatása — 1985-ben látszottak véget érni, amikor ösztöndíjjal Heidelbergbe mehetett a lelkész, vagyis amikor kiléphetett a szolgálatból.

Arról most nem beszélek, hogy nekem és sok-sok más szolgatársamnak, akik évek és évtizedek óta a szolgálatokért rendszeresen otthagytuk családjunkat és megyünk a hideg, általunk korábban soha nem ismert szórványokba, milyen érzést vált ki ez a vélekedés, ám a sajkázai egyszerű, de tisztességes gyülekezeti tagok számára egyenesen sértő és bántó a közöttük végzett szolgálat ilyen értékelése lelkészi esküt tett személy szájából.

A lelkészi szolgálat soha nem a napfényben való sütkérezést jelentette. Elég Pál apostolra utalni, aki a második korinthusi levélben így dicsekszik szenvedéseivel:

"Többet fáradtam, többször börtönöztek be, igen sok verést szenvedtem el, sokszor forogtam halálos veszedelemben. Zsidóktól ötször kaptam negyven botütést egy híján, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hányódtam a tenger hullámain. Gyakran voltam úton, veszedelemben folyókon, veszedelemben rablók között, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben a tengeren, veszedelemben átestvérek között, fáradásban és vesződségben, gyakori virrasztásban, éhezésben és szomjazásban, gyakori böjtölésben, hidegben, és mezitelenségben." Hol van ezektől a megpróbáltatásoktól az, ami a sajkázai szolgálatot jellemezte?!

Úgy vélem, hogy nem szükséges a szolgálat igazi nehézségeinek ecseteléséért az apostolig visszamenni. A nyugdíjas lelkészek sokat tudnának arról beszélni, hogy miképp jártak szórványukat kerékpáron a nyári hőségben és a téli hóvihárban. Érdekes, egyikük sem panaszkodott, hanem végezte a reabizott szolgálatot hűséggel, hittel, s alázattal.

Természetes, hogy napjainkban megnöttek a lelkészek igényei. Ez így helyes. Ám vannak olyanok, akik a lelkészi szolgálatnak csak a *kapok* oldalát nézik, de az *adok* oldalát elhanyagolják. Elfelejtik, hogy ők vannak a gyülekezetekért és nem fordítva.

A Bajor Evangélikus Egyháznak köszönhetően a lelkészi kar gépkocsiparkját sikerült Trabantról Opel-Corsára cserélni. Minden évben bizonyos számú gépkocsi érkezett, amelyeket szétszítottak a lelkészek között. Az egyik évben a gépkocsikontingens csak fehér Opelekből állott. Az egyik fiatal lelkész, akik akkor kezdte szolgálatát, s aki még semmit le nem tett az asztalra, a köszönet helyett, hogy mindjárt azzal kezdheti szolgálatát hogy alája szolgálati gépkocsitól, azon háborgott, miért nem adták meg neki a színválasztás lehetőségét!

A mi evangélikus egyházunk szórvány-egyház, ahol sok a munka és kevés a dicsőség. Ez a tény alázatosabb gondolkodást és lelkiismeretesebb szolgálatot követel. Olyan, ami képessé teszi a lelkészt arra, hogy "jó pásztor" legyen. Olyan pásztor, aki utána megy az egynek is és ha megtalálta, jobban örüljön neki, mint annak a kilencvenkilencnek, amelyik nem vészett el. Legyen az az elveszett egy akár Sajókázán, akár máshol.

—Kiss Miklós mosonmagyaróvári ev. lelkész

PÜSPÖKI NYÍLT LEVÉL

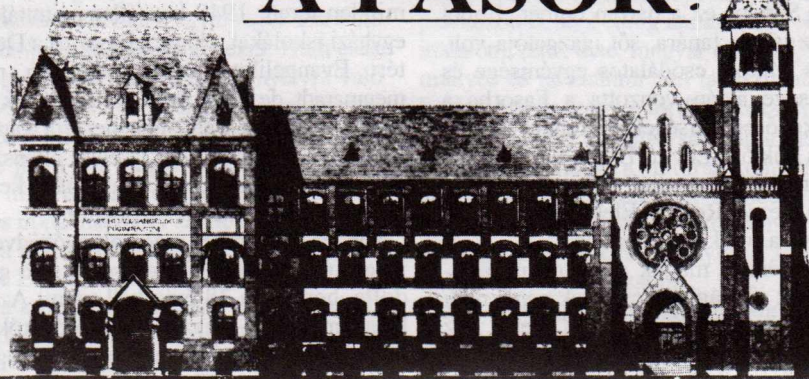
Dr. Chilstrom Herbert, az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház ny. országos püspöke nyílt levélben javasolta Clinton William államelnöknek, hogy a személye körül szeptemberre kibővített botrány következtében a legbecsületesebb magatartás az volna, ha lemondana államfői tisztéről. Chilstrom püspök hozzátette, hogy jól lehet ő eddig büszkén vallotta demokrata voltát, de a napvilágra került kényes ügyek rendkívül kiábrándították, s nemcsak őt, hanem nagy számban más demokratapártiakat is különösen. elcanr

NŐS PAPSÁG?

Az Amerikai Ruszin Görögkatolikus Egyház püspökeinek határozata folytán újból engedélyezik papjaik nősülését, kijelentve, hogy az 1929. évi, pápai tiltó rendeletnek nincs már érvénye. Az egyház Kárpátalján mindig megengedte a nős papságot, de Amerikában római katolikus részről ehhez a gyakorlathoz nem adtak engedélyt. A II. vatikáni zsinat vonatkozó utasítását követve ebben a 165,000 lelket számoló egyházban azt a szokást is visszaállítják, hogy gyermekeket megkeresztelésekor egyidejűen a Konfirmáció és a Szentvacsora szentségében is részesítik. pd

SZÁZHETVENÖTÉVES

A FASOR.

175 éves a Budapesti Evangélikus Gimnázium, a Fasor. Iskolánk a megértés és a türelem gyermeke. II. József, majd II. Lipót türlemi politikája tette lehetővé a Pesti Evangélikus Gyülekezet létrejöttét. Természetesen első feladat a templom és az iskola volt. A tanulókkal eleinte a kántor foglalkozott, de közben megépült a templom és 1812-ben megindult a II. osztály, a grammatistáké Bölönyi Mihály igazgató vezetésével. (Az első, ún. donatisták osztálya írást, olvasást, s elemi számtant tanult.) A következő lépések a leányok külön osztályba sorolása, majd az új, kétszintes iskolaépület felépítése volt. 1821-ben a szintaxisták osztálya is elindult, vagyis kisgimnázium lett az iskola, de ekkor már önkéntes vállalkozók latint is tanulhattak.

1823-ban lett igazi gimnáziummá — ezt tekintjük iskolánk alapítási évének —, ekkor ugyanis a humanista osztállyal kimerítette az akkori nagygimnázium fogalmát, ahol a latin nyelv tanítása kötelező volt.

Az iskola gyorsan fejlődött és rövidesen igen népszerű lett. Mi volt ennek a titka? Az egyik fontos tényező a tanári kar családias meleg légköre. A vezető Hoffmann Péter volt, akinek a lakásán rendszeresen összejöttek nemcsak a tanárok, hanem a presbiterek is, "hogy megtárgyalják az iskola javára teendőket és hogy kölcsönösen tájékozódjanak a pedagógiai irodalom legújabb jelenségeiről". A másik fontos vonás, hogy az iskolának, úgy mint az evangélikus gyülekezetnek igen széles társadalmi támogatása volt. Támogatták a Pest környékén élő evangélikus nemesek, a pesti polgárok, s a tudomány emberei. Ezek között Schedius Lajos kell kiemelni, aki egyetemi tanás volt, de szívvel-lélekkel harcolt az iskola szellemi és anyagi fejlesztéséért. A pedagógiai programokat és tanterveket is eleinte ő készítette el.

A tantestületnek volt volt egy igen állandó magja. Ez kiváló tanárokból állt. Zömmel magyarországi evangélikus gimnáziumokba jártak (Csetnek, Győr, Lőcse, Pozsony, Rozsnyó, Selmechánya, Sopron), majd elsősorban németországi egyetemi tanulmányokat végeztek (Bécs, Berlin, Göttinga, Halle, Jéna, Lipcse). Szaktárgyaik mellett soknak teológiai végzettsége is volt, de volt közöttük jogi és természettudományos képzettségű is.

Az iskola az országos pedagógiai kérdésekhez is hozzászólt, főleg Tavasy Lajos igazgató, aki a reformkori tervekkel foglalkozott behatóan. A szabadságharc idején bevonult honvédek, ahová tanítványai nagy része is követte. A megtorlás nemcsak a

szabadságharcban résztvevő személyek ellen indult meg, hanem az abszolutizmuskori iskolareform (Entwurf) is keményen sújtotta az iskolát. Így a tanulók létszáma öt év alatt 444-ről 154-re csökkent. Az enyhülés azonban már 1860-ban megindult. Megnyitották az V. és VI. osztályt. 1964-ben felavatták az új iskolaépületet a Sütő-utcában.

A kiegyezés után a dualizmus korában bontakozott ki az iskola fénykora. 1873-ban a főgimnáziumi rangra emelt gimnáziumban először tartottak érettségi vizsgát. A tanári kar színvonala rendkívül magas volt. Tudós tanárok tanítottak, akik a saját tudományuknak aktív művelői voltak és hazai, illetve nemzetközi hírnévnek örvendhettek.

Sajnos csak felsorolni tudjuk a neveket, a méltatásra nincs helyünk: Böhm Károly, Mikola Sándor, Rátz László, Lehr Albert, Fröhlich Róbert, Petz Vilmos, Hazay Olivér, Góbi Imre, Hittrich Ödön, Tolnai Vilmos szakkönyveket, tankönyveket, és kutatásaikat tartalmazó cikkek özönét írták. Ez egyúttal a tanítás rendkívül magas színvonalát is biztosította. Iskolai munkájukat a nagy gonddal összegyűjtött könyvtár és a módszeresen összeválogatott, legmodernebb anyagokat tartalmazó szertárak segítették. Ez még fokozódott, amikor 1904-ben az új, mai épületbe költözhetek a Városligeti fasorba [a két háború között: Vilma királyné út], ahol a tágas termek, a jólevegőjű udvar a tanulók közérzetét tovább javíthatták.

A leglényegesebb azonban a "fasori szellem" volt, az iskola csodálatos légköre, amelyet a tanárok és diákok szeretete alapozott meg. Ugyanakkor a tanári kar rendkívül szigorú volt, a követelmények mai szemmel nézve igen nagyok voltak. Lélektani tény azonban, hogy a diákok a következetes szí-

gort nemcsak tisztelték, hanem szerették is. A szeretet mellett a másik ember tiszteletben tartása jellemezte az általános magatartást. Sohas nem hivatkoztak szóval a demokráciára, mert a demokratikus magatartás a természetes levegőhöz tartozott. Ugyanez állt a liberalizmusra, ami egyébként is evangélikus hagyomány volt: a gondolkodás, illetve a gondolat szabadságát jelentette. A volt növendékek mai is meghatottan gondolnak az igazi fasori szellemre. Ennek logikus következménye, hogy a jó iskola a tehetséges diákokból nagyszerű embereket tudott nevelni. A rengeteg kiválóságból csak néhány, részben itthon, részben külföldön élőt szeretnék példaként felsorolni.

Tudósok, professzorok, számosan a legmagasabb nemzetközi kitüntetések részesei, különböző Akadémiák tagjai: Fröhlich Róbert, Heinrich Gusztáv, Stein Aurél, Bókay János, Roheim Géza, Riedl Frigyes, Neumann János, Wigner Jenő, Moravcsik Gyula, Haar Alfréd, Balogh János, Harsányi János, Lindenmayer Arisztid.

Közéleti személyek: báró Podmaniczky Frigyes, Kölcsey Kálmán (a Parainesist részére írta nagybátyja!), Görgy István, Falk Miksa, Bogsch Árpád, gróf Vigyázó Ferenc, Vladár Gábor, Petri Gábor.

Fölfedezők, vállalkozók: Kandó Kálmán, Budai Goldberger Sámuel és Leó, Láng Gusztáv.

Építésszek: Kéler Napóleon, Petz Samu.

Írók, költők, zene- és festőművészek: Ignóty, Jánosy István, Vidor Miklós, Doráti Antal, Faludi György, Kálmán Imre, Siki Béla, Fényes Adolf, Glatz Gusztáv.

Ezekből a kiragadott nevek közül is következtetni lehet arra a szellemi pezsgésre, ami ezt az iskolát jellemezte. A XX. századra a tanári kar változtalanul magas színvonalra bővülést is eredményez: megnő a természettudományok jelentősége, ugyancsak fokozódik az idegen nyelvek tanítása a klasz-

szikus hagyományok megőrzésével; jelentős szerepet kap az eddigiek mellett az angol, a francia, s az olasz.

A magyar természettudományok fellendülésében három személynek volt elévülhetetlen érdeme: Beke Manó, Rátz László, s Mikola Sándor ez a három ember. Ebből kettő az iskola tanára, sőt igazgatója volt. Rátz és Mikola csodálatos egyénisége és képzettsége aztán vonzotta a Faszorba a kiemelkedő egyéniségeket: Renner Jánost, Vermes Miklóst, Lévius Ernőt. De a humán tárgyaknak is megmaradt a fénye. Elég Kecsenyi Dezső, Rempert Elek, s Jánossy István nevét a sok közül kiemelni.

A nevelésben maguk a diákok is részt vettek. Az ifjúsági egyesületek rendkívüli hatást gyakoroltak a szellemi életre. Az Arany János Kör, a Benzúr Kör az önálló alkotásra és gondolkodásra nevelt. A Dal-és Zeneegyesület ének- és zenekart működtetett és a zenei ízlést, illetve a zenei kritikát fejlesztette. A Sportkör az egészséges életre szoktatott, az Ifjúsági Segítő Egylet az önzetlen segítőkészséget fejlesztette, és rendkívül önfegyelmező és öntevékenységre

Személyi hírek

• Nt. Hegedűs Timót (Rev. Timothy Hegedus) ev. lelkész, bölcsészdoktori kandidátust egyetemi docenssé nevezték ki a "Waterloo Lutheran Seminary" nevű teológiára, mely Kanadában az ontáriói Waterlooban működik. A teológián újszövetségi ismereteket, öskeresztyénségi történetet, s görög nyelvet tanít szeptember 1-től. Doktori értekezésének tárgya az Újszövetség viszonya az ókori görög és római vallásokhoz. Hegedűs Timót néhai Rohály Mihály magyarhoni ev. esperes unokája. Kinevezéséhez gratulálunk és szolgálatára Isten áldását kívánjuk. «

• Nt. Tessényi Kornélné, Zsófia asszony kiújult súlyos betegsége beható és tartós orvosi kezelést igényel. Imádságos szeretettel hordozzuk őt állapotának türelmes viselésére, s fohászkodunk az Úr gyógyító kegyelméért. Egyébként eddig még nem közöltük, hogy Tessényi Kornélék elköltöztek Floridából és Texasban telepedtek le, családjuk közelében. Címük: The Rev. and Mrs. Kornél Tessényi, Pine Creek Village, 229 IH 45 N, Conroe TX 77304. Tel.: 409-539-3683. «

• Lapszerkesztőnk, Nt. Bernhardt Béla nyugállományából azzal aktíválódott, hogy október 1-től püspöki kinevezéssel ügyvezető lelkészi szolgálatot végez Cleveland (Ohio) egyik elővárosában, a north-olmsted "Szent András" Ev. Gyülekezetben. «

nevelő volt a 16-os számú Cserkészcsapat. A vallásos értékrend megszilárdítását a Gyámintézet végezte.

Iskolánk közben átvészelte a két világháborút nagy szenvedések és áldozatok árán, de sikerült a folyamatosságot fönntartani minden téren. 1948-ban államosították az egyházi iskolákat, ekkor a Faszor és a Deákterti Evangélikus Leánygimnázium még megmaradt, de a fajtógató körülmények hatására az iskola 1952-ben bezárta kapuit. Lényegében minden felszerelése ellenszolgáltatás nélkül az állam tulajdonába került és így megszűnt iskolát szolgálni.

Minden hívő ember meg volt győződve az iskola újjászületéséről, de senki sem gondolta, hogy arra 38 évig kell várni! Az iskola támogatói — hazai és külföldi erők — hallatlan erőfeszítéssel és nagy összefogással elérték, hogy a Faszor 1989 szeptemberében ismét elindult szent célja felé. Egy évvel a rendszerváltás előtt, mint az ország egyetlen evangélikus gimnáziuma megnyithatta kapuit leányok és fiúk előtt. Önfeláldozó és szívet melengető segítségnyújtással az iskolát sikerült igen korszerű felszereléssel és lelkes, elszánt tanárokkal a megváltozott körülmények között elindítani. Nagy sikereink vannak: diákjaink itthon és külföldön kitűnően helytállnak, versenyeken szép eredményeket érnek el. A tanári kar nagy odaadással önzetlenül dolgozik. Sikerült a nyolcosztályos gimnáziumot is helyreállítani. Tanulóink az első négy évben kötelezően tanulnak latint saját tanáraink által írt tankönyvekből. Így sokkal szilárdabb az általános műveltségük és az idegen nyelvek tanulása is jóval eredményesebb. Eddig a tanári kar tíz új tankönyvet írt magyarból, latinból, történelemből, matematikából, geometriából, földrajzból, kémiából, és biológiából. Tankönyveinkre más iskolák is fölfigyeltek, így ott is fokozatosan terjednek.

A múlt azonban éppen ilyen nagyobb évfordulókön erőt ad nekünk a jelen feladataihoz. Nem könnyű az életünk. Az elmúlt évtizedek szellemi rombolásaival nap mint nap találkozunk, a családi élet keretei megváltoztak, anyagi nehézségeink vannak. Ennek ellenére nem félünk. Vállaljuk, hogy az elődökhöz hasonlóan az ifjúságot Isten segítségével a szépre, a jóra, és az igazra fogjuk nevelni!

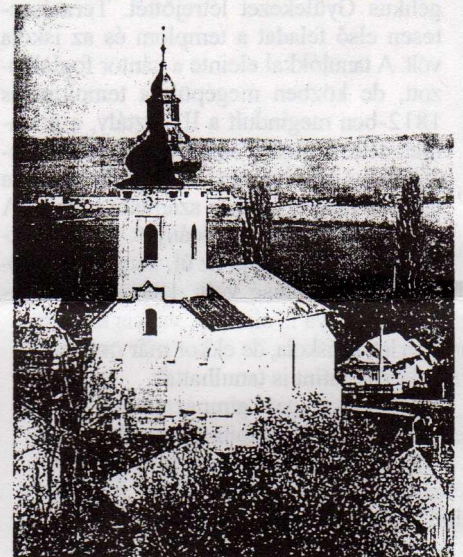
Dr. Gyapay Gábor, történelem- és irodalomtanár, az "új" Faszor első igazgatója. (Kivonat az október 3-i emlékünnepevényen tartott beszédeből.)

**Istennek tartozó hálaadással és az egykori diák szeretetével emlékezik a jubiláló Faszorra lapunk szerkesztője, s vele együtt bizonyára a száz valahány USA-ban és Kanadában élő "örögdiák" is. «*

Sajógömöri levél

Szeretetteljes üdvözetünket küldjük! Az a gondolat vezérel, amikor e felhívást Testvéreinkhez küldjük, hogy az együvé tartozás nemes érzései nem szürkülhetnek el sem az idő, sem a távolság útvesztőiben.

Tudjuk, hogy a gyermekkor és az ifjúság emlékei még ott élnek azoknak a szívében

A sajógömöri evangélikus templom

is, akik egykor Sajógömőről elszármaztak. Hiszük, hogy a régi harangok hívó szava még sokszor felcsendül lelkükben.

Azzal a kéréssel fordulunk most Testvéreinkhez — nemcsak gömöriekhez —, hogy a most folyó templomjavítási költségekhez anyagi felzetükhöz mértén szíveskedjenek hozzájárulni. Községünkben már rendeztünk ilyen célú gyűjtést, és bizunk a távolban élő Hittestvéreinkben is, hogy ez a kérés nem marad szívében visszhang nélkül. Boldog az, aki adhat, és boldog az, aki segítő kezekre talál!

Tisztelettel — a Sajógömöri Evangélikus Egyház nevében —, Rusznyák Dezső, ev. lelkész.

**Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szívesen fogad és továbbít adományokat a sajógömöri evangélikus templom tatarozására. Csekket, pénzesutalványt a memo-vonalon "Sajógömör" megjelöléssel Hungarian Conference—ELCA névre, és 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505 címre szíveskedjenek küldeni. Minden adományt a lapban nyugtázzunk. ☐*

NE GYÖZZÖN LE TÉGED A ROSSZ, HANEM TE GYÖZD LE A ROSSZT A JÓVAL.

RÓMA 12:21

“AMÍG IDŐNK VAN ...”

Június 25-én mutatták be a budapesti Huszár Gál ev. könyvesboltban, 80. születésnapját ünnepeelve, a Svédországban élő dr. Vajta Vilmosnak, “a legtekintélyesebb nyugati magyar evangélikus teológusnak” az írásából összeállított “Amíg időnk van: Válogatott írások” c. könyvet. A szerző kora és egészségi állapota nem engedte meg, hogy jelen legyen a bemutatón, de lelkileg ott volt velünk, s idefűző gondolatait levélben közölte a megjelentekkel. Egy igaz ember krédóját hallhattuk, aki egy emberöltőt átfogva bizonyoságot tesz a mai világban keresztyén hitéről Luther tanítása szerint. Számadásra késztet ez a levél, hogy átgondoljuk, milyen módon nevelt bennünket, a Kárpátmedencében és külföldön élőket a történelem Ura. A múltat jelenné akarja tenni ez a könyv az olvasók számára. (Dr. Irányi Béla, Genf.)

“Fordítók” nemzedéke

Minden könyvnek sajátos története. Ennek is. Különös úton vezetett Isten Szentlelke a létrejöttéhez. Ez a háttér a könyv lendő olvasóinak segítséget nyújthat a kontextus megértéséhez. Ezért a távollévő szerző nevében hadd szóljanak ezek a szavak köszönetként az olvasóhoz.

A könyvben megjelenő írások egy emberöltőt karolnak át. Könnyen lehetne ezeket úgy tekinteni, mint múltból való maradványokat. Eltűnhetnének az idő tengerében. A jelen kiadás azonban kiemeli a szövegeket a múltból. A szerző és a kiadók — némi merészséggel — a mai olvasók asztalára teszik. Mintha az az igény szólalna meg, hogy a jelenben történjék találkozás az egykor elhangzott üzenet és a ma élő olvasók között. A könyv címének, mely apostoli idézet, mintha siettető szándéka lenne. “Amíg időnk van ...” Ugyanis fél évszázad külön nevelt bennünket, a hazai és a külföldön élő magyar keresztyéneket. Ideje, hogy átgondoljuk, milyen módon nevelt bennünket a történelem Ura. És milyen lelki tapasztalatok érettek meg bennünk az idők útján. A múltat jelenné akarja tenni ez a könyv az olvasók számára.

Egy világban élünk. Az emberi élet egyazon alapkérdéseit fogalmazta meg a keresztyén hit üzenete. A külföldön élő magyarság életsorsa iránti figyelést küldetésnek tartottam. Isten jelenlétének kérdése különféle módon hatott be a keresztyén lelkiismeretbe. Nemcsak a múltba visszavágyó, hanem Isten ígéretében bízva kerestük szándékát. Az elrejtett Isten felfedezve tapogatóztunk a hit homályában. A zarándok hívó új akadályokon tört át. Krisztus követését szenvedésen keresztül vállalva szólalhatott meg a

vigasztalás szava. A hit élménye új megfogalmazásban tudatosította a gyülekezet küldetését a világban.

A külföldre szakadt magyarságot szeretem a *fordítók nemzedékének* nevezni. Nem csak szövegek idegen nyelvből, ill. nyelvre való áttételére gondolok. Ezekre is, mert nagyon jelentős módon szólaltatták meg sokan külföldre jutva is a magyar irodalom és tudomány múlt és jelen értékeit. Minden nyelvész és irodalmár tudja azonban, hogy a fordítás a tolmácsolás mély rétegeibe kell vezetessen. Erre a bővített folyamatra gondolok, mely a különböző kultúrák találkozásához vezet, elősegíti a kölcsönös megértést. Ilyen küldetés vállalására kapott a mi nemzedékünk különös lehetőséget. A hazai keresztyén élet hagyományából fordíthatunk lelki ajándékaink szerint egy új emberi és lelki közösségben.

Ugyanakkor magunkat is gazdagíthattuk. Új tapasztalataink jelentős problémákat érintettek, melyek az otthoni magyarság életét is próbára tették. Reményünk az volt, hogy a hazaiakkal is kicserélhetjük, amit idegenben tanulhattunk. Mert a szekularizálódás társadalmi folyamata mindenütt változásokat hozott létre. A nyugati kersztyéniség tisztában volt azzal, hogy a teológiai terminológiába bújtatott politizálás az egyház vigyázó szerepét (kritikai szolidaritását) tette próbára. Ezt a tapasztalatot is “magyarrá” kellett fordítani. A világhoz való alkalmazkodás ugyanis az egyetlen, megmásíthatatlan evangéliumot veszélyeztette. Erre kellett figyelni, amikor a hazai egyházban a világ ideológiáját vélték “örömhírnek”. Ideológusok ugyanis nem fordítanak. Betanult formulákat szajkóznak, hogy önmagukat elzárhassák magabiztosan. Nincs szükségük tolmácsra, aki fordít abból, amire Isten tanítja népét. Önmaguk prófétái.

Az evangélium hirdetéséért való felelősség mást feltételez. Polémia helyett dialógushoz vezet. Találkozni akar azokkal is akiknek nyelvét még nem érti. S akinek saját nyelvét is fordítani kell, hogy értelmessé váljék azok számára is akik nem értik egymás nyelvét. Ez a dialógus vállalását követeli, mely hosszú folyamatot igényel. Dialógus szükséges ahhoz, hogy szemtől szembe kísérlet történjék egymás megértésére. A dialógus ugyanis nemcsak a kontextust kívánja megvilágítani, hanem kontaktust akar létrehozni. A párbeszéd becsüli meg a másikat. A fordítás ugyanis feltételezi, hogy a másiktól is van szövege, mely érdemes a megértésre. Hogy találkozhassunk.

A fordítás a különböző kultúrák alapmotívumainak kommunikációját gyakorolja. Ez századunkban az új népvándorlás szinte

szükségszerű következménye. A népek és egyházak megértésének feltétele. Az elszigetelődő önteltség egyetlen ellenszere. A külföldi magyarságnak kiváltságos helyzete, hogy a magyar kultúra és ennek keretében a keresztyén hit tolmácsolója lehet olyan népek között is, ahol eddig ismeretlen volt. Az irodalom, zene, tánc, magyar ésjárás, tudományos és társadalmi élet tapasztalatai lehetővé teszik, hogy a fordítás készsége révén szóvá tegye a magyarság kulturális kincseit. Századunkban a kultúrák kommunikációja lehetetlenné tette egy nemzet és egy egyház elszigetelődését. A kölcsönös megtermékenyítés lehetőségét nyújtja. Így lehet átlépni egy új évszázadba.

Egyházi szolgálatomban és teológiai kutatásomban ez a “fordítói” törekvés adta hátteret. A most megjelenő könyv e munkáságnak a magyarnyelvű keresztyénekhez címzett kisebb szeptetét mutatja be. Mindezek az írások nyomtatásban is megjelentek. De külföldön. Így noha nyelvi fordításra nem is volt szükség, mégis igényelték a mai nyelvhasználathoz simuló “fordítást”. Ezek a szövegek — kivéve az utóbbi évek termékeit — a hazai fórumon ismeretlenek maradtak. Kivételesen kerülhetett egy-egy morzsa Londonban hazai látogató kezébe, vagy egy new-yorki gyülekezet alagsorában jótékonyság címen. Ezekből a “véletlenekből” szövéődött a mostani kiadás terve és reménysége. Ifjak, értelmiségiek, lelkigondozók ökumenikus konferenciáin elhangzott előadások.

Összefoglalhatom “fordítói” tapasztalataimat így: a legkisebb Krisztushívó közösségnek is helye és küldetése van az ökumenében. Megszólalhat, ha készsége van a dialógikus “fordításhoz”; testvérekre talál a felekezeti határokon túl is. Viszont a legjobb megszervezett közösség is elsorvad önmagában, ha nem nyílik meg fordítóként. Csakis a krisztusi “örvendetes csere” (Fil 2) sémája szerint osztozhatik a Lélek ajándékában. Az a tapasztalat örvendeztet mindmáig, hogy ez a folyamat feltartóztatlanul megindult. Konkrétan ez jelenti számomra az ökumenikus “határátlépés”, vagyis testvérek felfedezését a “másik akol”-ban is. Szolgálom az egy evangéliumot, melynek nincsenek “felekezeti” határai. Minden írásom velem a sürgetés, az evangélium fordítása mindenki számára.

“Amíg időnk van ...” Ehhez várom az olvasók visszhangját.

—Dr. Vajta Vilmos

*Dr. Vajta Vilmos “Amíg időnk van ...” c. könyve megrendelhető az AMEK-től, Hungarian Conference – ELCA néven és 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505 címen, 16 US dollár beküldésével.

**A GYŐZELEM, MELY LEGYŐZTE
A VILÁGOT, A MI HITÜNK.**

1JÁNOS 5:4

Emlékezzünk! Emlékezzünk!

az 1848/49. évi szabadságharc
150. évfordulójára

“1849. október 6”
149. évfordulójára

az 1956-os szabadságharc
42. évfordulójára

a reformáció
481. évfordulójára

Emlékezzünk ősökre, a nemzet
napszamosaira, hithősökre,
harcok hőseire, gyászokra és
diadalmakra is.

A hazáért való küzdelmekért,
hitvédők kiállásáért,
életek áldozatáért
legyen Istené az áldás,
legyen miénk az áldott emlékezés
és az emlékezésben a jövőért
való reménység!

ANYAGI FÜGGETLENSÉG

Ha ... Ha az állam visszaadná a kommunizmus idején elkobzott ingatlanokat: épületeket, földeket, erdőket, stb., ezek bérbeadásából az egyház öt éven belül visszanyerhetné anyagi függetlenségét, jelentette ki dr. Klein Christoph, az erdélyi szász evangélikus egyház püspöke. Megállapítása feltehetően érvényes valamennyi más erdélyi egyház vonatkozásában is, nem számítva a kivételezett helyzetben lévő oláh görögkeleti egyházat. Persze a jelenlegi oláh kormány mindent megtesz, hogy ez a kérdés, az elkobzott és elsinkofált egyházi javak visszaadásának a kérdése mégcsak napirendre se kerüljön. co.www

IMÁDKOZZUNK!

Urunk, Istenünk! Áldunk Téged, hogy együtt érzel velünk és megkönyörülsz rajtunk. Kérünk, állíts ígéreteid fényébe és tarts meg minket Magadénak, hogy amikor mindent újjá teremtessz, mi is a Te választottaid között örvendezzünk. Ámen.

VASÁRNAP: AZ ÚR NAPJA

A Vatikánban július elején tették közzé II. János Pál pápának a vasárnap megszentelésével foglalkozó “Dies Domini” kezdetű apostoli levelét. A hívő közösségek számára ma az egyik legfontosabb kérdés a vasárnap értelmének újrafelfedezése — állapítja meg a pápa. Sokak számára ugyanis a vasárnap nem más, mint hétvége. Pedig a vasárnap sokkal több ennél: a hét húsvétja. vagyis a hétnek az a napja, amikor az egyház Krisztus feltámadását ünnepli. Az olaszokkal együtt más nyelvek is megőrizték a latin “Dies dominica” vagy “Dies Domini” kifejezést, melynek jelentése: az Úr napja. A Harmadik Parancsolat előírja a vasárnap megszentelését, vagyis Istentiszteleten való részvételt. A keresztény hagyományú országokban egykor az egész kulturális környezet elősegítette a vasárnap megünneplését. Ma viszont, ha hűek akarunk maradni ehhez a parancsolathoz, akkor a közfelfogással elmentésben kell cselekednünk. Szükséges tehát, hogy megújítsuk hitünk tudatát. Ne féljünk attól, hogy időt szenteljünk Krisztusnak, mert a Neki adott idő nem elveszett idő, ellenkezőleg, emberi mivoltunk gazdagodik vele, a Neki szentelt idő fényt és reményt áraszt hétköznapjainkra is. amú

AZ EVSZ AMERIKÁBAN

Az Ev. Világszövetség északamerikai körzetének ügyvezetőjévé Lechnitz Arthur kanadai ev. egyetemi lelkészt nevezték ki. Feladata, hogy az EVSZ itteni tagegyházainak és magának az EVSZ-nek a missziói és szociális munkáját koordinálja. Szolgálatát az “Evangelical Lutheran Church in America” egyház csikágói központjából látja el. Az északamerikai tagegyházak közé tartozik még az “Evangelical Lutheran Church in Canada”, az “Estonian Lutheran Church Abroad” és a “Latvian Lutheran Church Abroad” egyház is. lwi

KÖZÖS KONFERENCIA

A Kárpátaljai Református Egyház vendég-látásában Beregszászon tartotta közös teológiai konferenciáját a Nyugateurópai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat és a Külföldön [Nyugateurópában] Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége. Az ötnapos konferenciát szeptember elején “Jézus a világ piacán” témakörben és “Ti kinek mondtok engem?” (Márk 8:27-29) mottóval folytatták le. pg.www

ELSŐ EV. EGYHÁZTEST

250 éve, 1748-ban alakult meg az első ev. egyháztest az Egyesült Államokban. Létrehozója a híres egyházszervező, Mühlenberg Henry Melchior ev. lelkész volt, aki már akkor a betelepített evangélikusok “amerika-

izálódását” szorgalmazta. A “Ministerium of Pennsylvania and Adjacent States” nevű szervezet 10 gyülekezet összeállításából keletkezett, mely a mai “Evangelical Lutheran Church in America” egyház legrégebbi elődje. A jubileumi ünnepséget augusztus elején a pennsylvániai Allentownban tartották meg. Az évfordulót méltatók között volt Anderson George, az ELCA egyház országos püspöke, s Marshall Robert, az ELCA egyházat megelőző “Lutheran Church in America” egyház volt püspöke. eicanr

A KÓRHÁZ MARADJON

Nagy gondot okoz az Ev. Világszövetségnek az Olajfák hegyén lévő Augusztia Viktória kórház fenntartása. Ezt a kórházat, melyet II. Vilmos német császár németek számára zárandokháznak építtetett, s aztán török meg angol hadikórházként is használatban volt, 1949-ben helyezték az EVSZ kezelésébe. Az intézetnek jó a hírneve. Jordáni és palesztin orvosok szívesen tanulnak benne. Az általános vélemény az, s ebben Weizman Ezer, Izrael elnöke is osztozik, hogy a kórházat továbbra is fenn kell tartani. Ehhez mind a Jordán Királyság, mind a Palesztin Főhatóság részéről jelentős anyagi támogatást helyeztek máris kilátásba. lwi

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtazzuk a július 26-a és szeptember 21-e között vett különféle adományokat:

• AZ “ERŐS VÁR”-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$100: Babos Sándor felesége, sz. Karner Margit emlékére halálának 5. évfordulóján (Penttang ON), Czokoly Júlia (Euclid OH). **\$40:** Dr. Szabó Imre külföldi előfizetésre (Lk. Placid FL). **\$17.54:** Dr. Molnár Rudolf (Turku Finno.). **\$4:** Csere Zoltánné (Rocky R. OH), dr. Mészáros György (Highlands Ranch CO).

• AMEK TAGSÁGRA

1998/1999: Özv. Üregdy-Nagy Józsefné (Lakewood OH). * * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar evangélikus egyház között) szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzesutalványt **Hungarian Conference-ELCA** névre s **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deákter, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Orosháza) vagy a segélyszolgálatot (“Segély”) megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk. ☑

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Augusztus 14-én délelőtt emlékezett meg D. Ordass Lajos püspökről halála 20. évfordulóján a Magyarországi Evangélikus Egyház. A simál tartott Istentiszteleten D. dr. Harmati Béla püspök volt a liturgus, és D. Szebik Imre püspök az igehirdető. Az "Ordass Lajos Baráti Kör" ettől az ünneptől elkülönítette magát és aznap délután tartott a simál sajátrendezésű Istentiszteletet.

• A budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen idén végzett ifj. Fischl Vilmost Aszódon, Korányi András Pestszentlőrincen, Blaticzkyné Hammerberger-Ganzstuckh Júliát Tótkomlóson, Holecskó Anikót Pusztaföldváron (a Déli Egyházkerületben) D. dr. Harmati Béla, továbbá Farkas Ervint és Gabnai Sándort Pápán, Lénárt Viktort és Solymár Pétert Budavárban, Garas Krisztinát, Percze Sándort, s Takács Esztert Celdömölkön (az Északi Egyházkerületben) D. Szebik Imre szentelte lelkésszé mint illetékes püspök.

• Gércén átalakított gyülekezeti házát, Kisdörgicsén, Révfülpön, Dunaföldváron, Fóton felújított templomát, Albertiben új gyülekezeti- és vendégházát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Újlengyelben az evangélikus és református gyülekezet számára közösen épülő templom alapkövének ünnepélyes letételénél együtt szolgált D. dr. Harmati Béla ev. és dr. Hege-dűs Loránt ref. püspök.

• Meghalt Hvizsgyalka György ipolyvecsei ev. lelkész, valamint Weltler Ödön, Terei Endre, s Benczúr Zoltán ny. ev. lelkész.

• Albertin a templomszentelés 220., Soltvadkerten Káposzta Lajos püspökhelyettes helyi lelkései szolgálatának 30. évfordulóját ünnepelte meg az ev. gyülekezet.

• Sopronban Zűgn Tamás, Budavárban Bence Imre és Bencéné Szabó Márta, Pestszentlőrinc-Pestszentimrén Győri Gábor, Kondoroson Kondor Péter, Iharosberény-Vésén Halász Sándor az ev. gyülekezet új lelkései.

• Orosházán épületbővítési munkák folytán a többszátlyossá válhatott, s 1948-ban erőszakkal megszüntetett egyházi iskola, melyet azóta állami iskolaként üzemeltettek, 50 év múltán szeptemberrel újra egyházi iskolaként kezdte meg működését, mint "Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium".

• Budapesten Mátis István ev. lelkész-író köszöntötték 90. születésnapján. Az ünnepeket D. Szebik Imre püspök nyitotta meg, s az ünnepelt írói munkásságát dr. Fabiny Tibor profeszszor méltatta. Nádasdon a szintén 90 éves Rác Ernő ny. lelkészt köszöntötték gyülekezeti közösségben, mely alkalommal D. Szebik Imre püspök méltatta a jubilánst életpályáját. Ugyancsak D. Sze-

bik Imre püspök köszöntötte a Magyarországi Evangélikus Egyház nevében dr. Nagy Gyula ny. püspököt 80. születésnapja alkalmából, kiemelve, hogy az ünnepelt 1950–1982 között teológiai professzorként, majd 1982–1989 között püspökként, ill. elnöklő püspökként szolgált az egyház ügyét.

• Érthetetlen módon félbeszakadt július 26-án a Kaposváron tartott evangélikus Istentisztelet közvetítése. A Magyar Rádió elnökségénél ebben a tárgyban tiltakozást jelentett be D. dr. Harmati Béla püspök, akinek a leveléből kiderül, hogy istentiszteleti közvetítések megszakítása már többször is előfordult. Ehhez jegyezte meg Tóth-Szóllós Mihály lelkész, az *Evangélikus Élet* szerkesztője: "Különös, hogy sportközvetítések esetében még nem találkoztunk ilyen jelenséggel." Várják a felelősség megállapítását és a vonatkozó magyarázatot.

• Ünnepelesen emlékeztek meg az 1957-ben megszűnt soproni Evangélikus Tanítóképző Intézet megindulásának 140. évfordulójáról. Ebből az intézetből mintegy 2000 tanítót bocsátottak ki.

• Szeptember 18-án ünnepi Istentiszteleten és azt követő ünnepi közgyűlésen nyitották meg a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem 1998/99-es tanévet.

• "A Nemzeti Alaptantervről [iskolai tantervről] az a meggyőződésünk, hogy értékeinknek sokkal nagyobb hangsúlyt kell kapniuk az elkövetkező időkben. Nem elég, hogy iskolák csupán információkat közvetítsenek. Szükség van arra is, hogy világképet és értékrendet adjanak tovább. Ebből a szempontból az egyházak által fenntartott iskolák ugyanis kiemelt helyzetben vannak, és továbbra is rendkívül fontos a felelősségük és szerepük. Remélhetők, hogy a mostani kormányzat inkább gyermekbarát lesz s ennek következtében sokkal inkább jövőt vállaló. A gyermeket vállalók támogatása anyagilag is rendkívül fontos. Aki a gyermeket vállalókat támogatni tudja, az mindenképpen a jövőt építi. Nem egyszerű deklarácók formájában, s ez, remélhetjük, meg is fog történni, s tettek és tények fogják ezt igazolni" — mondotta dr. Korzenszky Richárd tihanyi bencés apátsági házfőnök egy oktatási témát felölelő ökumenikus forum-beszélgetés utóinterjúja során.

• A Somlósárhelyhez tartozó Somlóhegyen együttes állami és ökumenikus egyházi ünnepség keretében Szent István emlékművet avattak fel: tizenhatméter magas tölgyfakeresztet és négy méter magas Szent István szobrot. Evangélikus részről méltatást és avató áldást mondott D. Szebik Imre püspök. Az emlékművet Vadász György, Ybl- és Kossuth-díjas művész tervezte; a szobrot Kiss Sándor, Munkácsy-díjas érdemes művész formázta meg.

• A Budapesti (Fasori) Evangélikus Gimnáziumnak az új tanévvél Tárnok Dezső pedagógus az új igazgatója.

• "Magyarországon meg kell szűnjön az a vallásos gyermekeket és szüleiket érintő diszkrimináció, hogy a hittan nem illeszkedik az iskolai órarendbe. Ilyen európai gyakorlat emlegetése még mindig botránykőnek minősül. Az állam és az egyház szétválasztása már megvalósult, eljött az ideje, hogy a két önálló intézmény az együttműködés lehetőségeit keresse a kóros elkülönülés helyett" — jelentette ki sajtónyilatkozatban dr. Bölcskei Gusztáv református püspök.

—[Ev. Élet et al.]

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Tamásy Zoltán

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon.

"Amikor vívódtam, hogy mit tegyek, Isten szeretetét úgy tapasztaltam meg, mintha a kedvesem lenne, aki kinyitja az ablakot, hogy friss, napfényes levegő jöjjön be, halk zenét tesz fel, mellém ül, átölel, s így szól: tőprengi nyugodtan, bárhol döntesz is, szeretni foglak." Adja a mindenható Isten, hogy mindannyian átéljük Istenünk szeretét a hétköznapiakban. Az Ő szeretete az is, hogy alkalmakat kínál fel a Vele való találkozásra. Ezért hívjuk Testvéreinket szeretettel Istentiszteleteinkre minden vasárnap. Minden hónap első vasárnapján úrvacsoraosztás. A hónap első keddjén este 7 órakor női bibliaórát tartunk. November 1-én tartjuk az évi bazárunkat, finom disznótoros ebédrel várjuk Testvéreinket; v. Kemes László főgondnoknál vagy a lelkesi hivatalnál kérnénk jelentkezzenek erre az együttlétkre. Nagy öröme volt gyülekezetünknek, a családnak, s a lelkészeknek: ez év augusztus 30-án Isten a Szentkereszttségben gyermekévé fogadta Nagy Ádám Józsefet, aki Nagy Attila Ernő és Csizmadia Mária Cynthia fiúgyermek. A népes családon kívül a gyülekezet tagjai is együtt ünnepeleket a családdal. Köszönjük Istennek ezt a gyermeket; kívánjuk a szülők, keresztszülők, nagyszülőknek, hogy gyermeküket istenfélelemben, hitben, szeretetben tudják nevelni. Ehhez a gyülekezet is felajánlja segítségét. Isten áldása legyen az egész család életén. Szeretettel gondolunk Kardos Károlyné testvérünkre, aki kórházban is volt; Istenünk gyógyító szeretetét kívánjuk életére. Imádságainkban hordozzuk őt. Az Úr kegyelmébe ajánljuk mindannyiukat. Lelkipásztori szeretettel. — TZ&É.

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Beszolgáló lelkész: Tamásyné Molnár Éva

Templom: 116 Bond Street. Lelkesi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Dr. Raschka László; tel.: (416) 783-6938. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Megkeresztelhetjük Isten kegyelméből szeptember 13-án Anderson Tyler Justint, Anderson Kevin és felesége, sz. Rác Éva kisgyermekét. A gyermek Kiss Elemérné presbiterünk unokája, Babos Sándor tb. presbiterünk dédunokája. Szép volt a gyülekezet és család együttes ünneplése. Adja a jó Isten, hogy a gyermek Előtte és emberek előtt való kedvességben növekedhesék szerető családi körben. ● Bemutatjuk: Egyházke-

rületünk új főpásztorra Pryse Michael püspök (The Rev. Michael Pryse, Bishop). A júniusban tartott egyházkerületi közgyűlésen választották meg a nyugalmoban élő dr. Huras William püspök utódaként. Pryse püspök 1959. október 31-én született Torontóban. Kitchenerben nevelkedett. A "Bachelor" fokozatot a Waterloo "Wilfrid Laurier" Egyetemen szerezte meg. Teológiai "Master" fokozattal 1985-ben végzett a szintén waterlooi "Waterloo Lutheran Seminary" intézetben. 1985 és 1990 között neustadti és burlingtoni ev. gyülekezetekben szolgált. 1990-től az egyházkerületben az egyik püspökhelyettes. Püspöki szolgálatát szeptember 1-től kezdte meg, ünnepélyes beiktatása szeptember 27-én ment végbe. Családosa; felesége Lois, négy leánygyermekük van. ● Kapható a gyülekezet történetét összefoglaló emlékfűzet magyar vagy angol kiadása (újrakiadás 1987-ről, 1998-ig szóló függelékkel), egyenként 6 kanadai dollárért. Megrendelés pénztárosunk, Bakó László címén: 40 Shady Lane Cres., Thomhill, ON L3T 3W7. Csekket, stb. "Hungarian Lutheran Church" névre kell kiállítani. ● Szokásos Istentiszteleteink közül október 25-én, reformáció vasárnapján és december 27-én, karácsonyt ünnepeelve az Úrvacsora is kiszolgáltatásra kerül. ● "Le-gyetek erősek és bátrak, ne féljétek és ne rettegjétek ... mert az Úr a te Istened maga megy veled, nem marad el tőled, sem el nem hagy téged." (5Móz. 31:6.) — BB.

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**
Templom és lelkései hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasár-napi Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

KÖNYVPIAC

Iratrjesztésünkben megrendelhetők az alábbi könyvek @ US\$5 beküldésével (kivéve, ahol más ár van feltüntetve). Csekket, pénzesutalványt kérjük *Hungarian Conference-ELCA* névre és *1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505* címre küldeni. (Egyes könyveknél a rendelés kielégítése eltarthat néhány hétig.)

Biblia, teljes, újfordítás.

Újszövetség, Károlyi-Ceglédi szöveg.

Brachna Gábor: Útmutató bibliaolvasáshoz.

Fabiny Tamás: Keken András életregénye.

Gémes István: Hiszek.

Herényi István: Egyházi jogi tükör.

Keken András: Deákteri esték.

Kemény Péter: Negyedórás Isten előtt.

E.J. Kunos: Missionary Memoirs. US\$15.

Mírak Katalin: Nem voltam egyedül.

Molnár Rudolf: Egyháztörténeti arcképcsarnok.

Ordass Lajos: A keresztfá tövében.

Ordass Lajos: Válogatott írások II. US\$16.

Ordass Lajos: Jó hír a szenvedőknek.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások I.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások II.

Pósfay Gy.: A földön élő egész egyház. US\$14.

Rózse István: A halál árnyékának völgyében.

Terray László: Izrael és az evangélium. US\$2.

Terray László: Küldetésben.

Terray László: Nem tehetted mást.

L. Terray: He Could Not Do Otherwise. US\$25.

Túróczy Zoltán: Ne félj.

Vajta Vilmos: Amíg időnk van. US\$16.

Veöreös Imre: A harmadik út.

Veöreös Imre: A középpont felől.

Mindennapi kenyér

1998. NOVEMBER

PÜNKÖSD U. 22. VASÁRNAP

Heti ige: **Róma 12:21**

1. **2Tim. 3:14-4:5** – **Lukács 18:1-8a**
2. 121. Zsoltár – Jelenések 16:1-9
3. 2Korinth. 10:1-6 – Jelenések 16:10-16
4. 1Mózes 13:7-18 – Jelenések 16:17-21
5. 1Kor. 12:12-14,26-27 – Jelen. 17:1-6
6. Lukács 22:31-38 – Jelenések 17:7-14
7. 2Timóteus 4:5-8 – Jelenések 17:15-18

PÜNKÖSD U. 23. VASÁRNAP

Heti ige: **2Korinthus 6:2**

8. **2Tim. 4:6-8,16-18** – **Lukács 18:9-14**
9. Lukács 11:14-23 – Jelenések 18:1-24
10. Máté 24:15-18 – Jelenések 19:1-10
11. Máté 24:29-35 – Jelenések 19:11-21
12. Máté 24:36-42 – Jelenések 20:1-10
13. Jeremiás 18:1-10 – Jelen. 20:11-15
14. Máté 24:43-51 – Jelenések 21:1-8

PÜNKÖSD U. 24. VASÁRNAP

Heti ige: **2Korinthus 5:10**

15. **145. Zsoltár** – **Lukács 19:1-10**
16. Lukács 19:11-28 – Jelenések 21:9-14
17. 1Mózes 19:12-19 – Jelen. 21:15-21
18. Róma 2:1-11 – Jelenések 21:22-27
19. Lukács 21:11-19 – Jelenések 22:1-5
20. Jelenések 2:8-11 – Jelenések 22:6-15
21. 2Korinth. 5:1-10 – Jelenések 22:16-21

AZ EGYHÁZI ÉV

UTOLSÓ VASÁRNAPJA

Heti ige: **Lukács 12:35**

22. **Kolossé 1:13-20** – **Lukács 23:35-43**
23. Lukács 12:42-48 – Ézsaiás 1:1-9
24. Zsidók 12:12-17 – Ézsaiás 1:10-20
25. Zsidók 12:22-29 – Ézsaiás 2:1-5
26. *Hálaadás napja (USA)*
Filippi 4:6-20 – *Lukács 17:11-19*
27. Ezékiel 43:1-7a – Ézsaiás 3:1-15
28. 2Péter 3:3-3 – Ézsaiás 4:2-6

AZ EGYHÁZI ÉV KEZDETE

ÁDVENT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: **Zakariás 9:9**

29. **Róma 13:11-14** – **Máté 21:1-11**
30. **András apostol emléknapija**
 Róma 10:10-18 – János 1:35-42

1998. DECEMBER

1. Míkeás 2:1-5,12-13 – Ézsaiás 5:1-24
2. 1Mózes 49:8-10 – Ézsaiás 6:1-13
3. Zsidók 10: 19-23 – Ézsaiás 7:1-17
4. Máté 23:34-39 – Ézsaiás 8:1-15
5. Jelenések 5:1-14 – Ézsaiás 8:16-22

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: **Lukács 21:28**

6. **Róma 15:4-13** – **Máté 3:1-12**
7. Zsidók 6:9-12 – Ézsaiás 8:23-9:6
8. Jelenések 2:1-7 – Ézsaiás 11:1-10
9. Jelenések 3:7-13 – Ézsaiás 12:1-6
10. Márk 13:5-13 – Ézsaiás 14:1-23
11. Jelenések 3:14-22 – Ézsaiás 24:1-23
12. Máté 24:1-14 – Ézsaiás 25:1-9

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: **Ézsaiás 40:3,10**

13. **Jakab 5:7-10** – **Máté 11:2-11**
14. Lukács 1:5-25 – Ézsaiás 26:1-19
15. Jelenések 3:1-6 – Ézsaiás 28:14-22
16. Lukács 3:1-14 – Ézsaiás 29:17-24
17. Ap.Csel. 13:15-25 – Ézsaiás 30:1-17
18. Márk 1:14-15 – Ézsaiás 32:1-20
19. Lukács 7:29-35 – Ézsaiás 33:17-24

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: **Filippi 4:4-5**

20. **Róma 1:1-7** – **Máté 1:18-25**
21. **Tamás apostol emléknapija**
 Efézus 1:3-6 – János 20:24-31
22. Jeremiás 31:2-6,14 – Ézsaiás 35:1-10
23. 1Kron. 17:15-20,23-27 – Máté 1:1-17
24. **Karácsonyest**
Titusz 2:11-14 – **János 3:31-36**
25. **KARÁCSONY 1. ÜNNEPE**
Ézsaiás 9:2-7 – **Lukács 2:1-20**
26. **KARÁCSONY 2. ÜNNEPE**
Titusz 3:4-7 – **János 1:1-14**

KARÁCSONY U. 1. VASÁRNAP

Heti ige: **János 1:14**

27. **Galata 4:4-7** – **Máté 2:13-15,19-23**
28. Jelenések 12:1-6,13-17 – Máté 3:1-12
29. János 3:16-21 – Máté 3:13-17
30. 1János 3:1-6 – Máté 4:1-11
31. **Év utolsó napja (Szilveszter)**
 90. Zsoltár – Róma 8:31-39

—[L&LBW]

ERŐS VÁR
 P O BOX 770828
 LAKEWOOD OH 44107-0038
 RETURN SERVICE REQUESTED

PERIODICALS POSTAGE
 PAID
 CLEVELAND, OHIO

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA

1998. NOVEMBER 15-ÉN

ELŐFIZETÉSE
 LEJÁRT-E?